Förteckning över flugor från Ölands alvar.

Av

O. RINGDAHL.

I det följande lämnas en förteckning över de flugor, som hittills blivit insamlade eller iakttagna på Ölands alvarmarker. I Lektor Wahlgrens grundläggande arbete över det öländska alvarets djurvärld (Arkiv för Zoologi Bd 9 No. 19) upptagas 139 arter och i 2 avd. av samma arbete (Bd II No. X) tillkomma 5 arter, insamlade av undertecknad på Borgholms buskalvar. Dessutom har jag i Ent. tidskr. 1932 publicerat ett tillägg på ett större antal arter, som jag sommaren 1931 insamlade på Stora alvaret. Somrarna 1944 och 1946 hade jag ytterligare tillfälle att några dagar ägna mig åt insektfångst på Öland, varunder besök gjordes på Vickleby alvar och på ett mindre alvarområde i Persnäs på norra delen av ön. Trots att det nog finns åtskilligt flera arter, som kan tänkas bli påträffade på alvarmarkerna, menar jag likväl, att en sammanställning av där hittills observerade arter kan ha sitt intresse. Stora områden äro visserligen ännu ej undersökta, så t. ex. östra delen av Stora alvaret jämte många andra mindre områden, men då alvarnaturen i stort sett är ganska likartad, har man skäl att tro, att den väsentligaste delen av artbeståndet nu är känd, särskilt vad de där stationära arterna beträffar. Från närliggande biotoper komma givetvis en del arter antingen aktivt eller med vindens hjälp in på alvarmarkerna, och det är ej alltid lätt avgöra, om en art är endast tillfällig gäst eller har hemortsrätt där. Möjligt är också, att även en del vår- och höstarter förekomma. Några insamlingar under vår och höst äro mig veterligen ej gjorda.

Från Ölands alvarmarker äro f. n. av egentliga flugor i allt 252 arter antecknade, och av dessa kommer den allra största parten eller 202 arter på Stora alvaret. De där funna arterna har jag upptagit alla, men för de mindre alvaren (Borgholm, Köping, Persnäs) endast sådana, som ej blivit funna på det förstnämnda.

Stora alvaret.

(Lokaler hos Wahlgren: Karlevi, Kalkstad, Eriksöre, Lenstad, Vickleby, Resmo, Kastlösa.)

Tabanidae.

Tabanus autumnalis L., *T. bovinus* L., *Chrysops relictus* Meig.

Stratiomyiidae.

Geosargus cuprarius L.

Cyrtidae.

Oncodes pallipes Latr.

Therevidae.

Thereva marginula Meig., *T. bipunctata* Meig.

Asilidae.

Dioctria flavipes Meig., *Leptarthrus brevirostris* Meig., *Dysmachus forcipula* Zett., *Eutolmus rubifarbis* Meig., *Machimus intermedius* Zett., *Neoitamus cyanurus* Loew.

Bombyliidae.

Villa hottentotta L., *Hemipenthes morio* L., *H. maurus* L.

Empididae.

Empis livida L., *Platypalpus cursitans* Fabr., *P. minutus* Meig., *P. nigritarsis* Fall., *Drapetis moriella* Zett.

Dolichopodidae.

Dolichopus brevipennis Meig., *D. ungulatus* L., *D. migrans* Zett., *D. lineatocornis* Zett., *D. simplex* Meig., *D. plumipes* Scop., *D. nubilus* Meig., *D. griseipennis* Stann., *Hercostomus germanus* Wied., *H. nigripennis* Fall., *Chrysotus pulchellus* Kow., *Syntormon pallipes* Fabr., *Medeterus micaceus* Loew, *M. petrophilus* Kow., *Scellus dolichocerus* Gerst., *Hydrophorus balticus* Meig., *H. litoreus* Fall., *Campsicnemus curvipes* Fall., *C. picticornis* Zett., *Sympycnus annulipes* Meig.

Lonchopteridae.

Lonchoptera furcata Fall. var. *cinerella* Zett.

Phoridae.

Megaselia pygmaea Zett.

Pipunculidae.

Pipunculus geniculatus Meig.

Syrphidae.

Heringia virens Fabr., *Platychirus manicatus* Meig., *P. scutatus* Meig., *Melanostoma mellinum* L., *M. scalare* Fabr., *Syrphus ribesii* L., *S. corollae* Fabr., *S. nitens* Zett., *Sphaerophoria scripta* L., *S. menthastri* L., *Volucella bombylans* L., *Eristalis tenax* L., *Helophilus pendulus* L., *H. trivittatus* Fabr., *Sericomyia borealis* Fall.

Tachinidae.

Weberia curvicauda Fall., *Acemyia acuticornis* Meig., *Viviania cinerea* Fall., *Masicera silvatica* Fall., *Lydella nigripes* Fall., *Exorista confinis* Fall., *Clemelis pullata* Meig., *Diplostichus janithrix* Htg, *Hypochaeta inepta* Meig., *Hyperecteina*

longicornis Fall., *Staurochaeta albocingulata* Fall., *Nemorilla floralis* Fall., *Loewia phaeoptera* Meig., *Echinomyia grossa* L., *Peleteria Popelii* Potsch., *Bucentes geniculata* Deg., *Ernestia vivida* Zett., *Eriothrix rufomaculatus* Deg., *Blepharomyia amplicornis* Zett., *Dexia rustica* Fabr., *D. vacua* Fall., *Rhinomorinia cingulata* Zett., *Sarcophaga striata* Fabr., ? *S. frenata* Pand., *S. carnaria* L., *S. teretirostris* Pand., *S. tuberosa* Pand., *S. privigna* Pand., *S. crassimargo* Pand., *Blaesoxipha erythrura* Meig., *B. fossoria* Pand., *Agria latifrons* Fall., *Angiometopa ruralis* Fall., *Pollenia rudis* Fabr., *Onesia agilis* Meig., *Lucilia sericata* Meig., *L. silvarum* Meig., *Calliphora erythrocephala* Meig.

Muscidae.

Musca tempestiva Fall., *Orthellia caesarion* Meig., *Morellia hortorum* Fall., *Pyrellia aenea* Zett., *Stomoxys calcitrans* L., *Lyperosia irritans* L., *Phaonia incana* Wied., *P. perdita* Meig., *Hydrotaea armipes* Fall., *H. albipuncta* Zett., *H. meteorica* L., *H. occulta* Meig., *H. glabricula* Fall., *Fannia armata* Meig., *F. canicularis* L., *Azelia Zetterstedti* Rond., *Myiospila meditabunda* Fabr., *Hebecnema umbratica* Meig., *Helina duplicata* Meig., *H. duplaris* Zett., *H. atripes* Meade, *H. fratercula* Zett., *H. consimilis* Fall., *H. impuncta* Fall., *H. lasiophthalma* Macq., *H. pubescens* Stein, *Limnophora vana* Zett., *L. dispar* Fall., *Lispa tentaculata* Deg., *L. pygmaea* Fall., *Coenosia tigrina* Fabr., *C. pedella* Fall., *C. pumila* Fall., *Macrorchis meditata* Fall., *Schoenomyza litorella* Fall., *Fucellia maritima* Hal., *Hylemyia variata* Fall., *H. pullula* Zett., *H. longula* Fall., *H. brunneilinea* Zett., *H. fugax* Meig., *H. nuda* Strobl, *H. platura* Meig., *H. liturata* Meig., *H. angustiventris* Zett., *H. brunnescens* Zett., *H. pratensis* Meig., *H. aestiva* Meig., *H. cinerella* Fall., *H. dissecta* Meig.

Cordyluridae.

Scatophaga stercoraria L., *S. furcata* Say, *S. scybalaria* L., *S. litorea* Fall.

Conopidae.

Zodion cinereum Fabr.

Gastrophilidae.

Gastrophilus veterinus Clark.

Ortalidae.

Herina palustris Meig., *H. frondescentiae* L.

Tephritidae.

Terellia serratulae L., *Paroxyna absinthii* Fabr., *Ensina sonchi* L., *Trypanea stellata* Fuessl., *Hoplochaeta pupillata* Rond.

Agromyzidae.

Agromyza maura Zett.

Lonchaeidae.

Lonchaea chorea Fabr.

Sepsidae.

Sepsis punctum Fabr., *S. cynipsea* L., *S. nigripes* Meig., *S. orthocnemis* Frey, *Themira lucida* Staeg.

Sciomyzidae.

Sciomyza dorsata Zett., *S. dubia* Fall., *S. nana* Fall., *Ditaeniella grisescens* Meig., *Tetanocera ferruginea* Fall., *Dictya umbrarum* L., *Trypetoptera punctulata* Scop., *Elgiva albiseta* Meig., *Hydromyia dorsalis* Fabr., *Limnia unguicornis* Scop.

Dryomyzidae.

Heterochila buccata Fall.

Lauxaniidae.

Halidayella aenea L., *Sapromyza quadripunctata* L., *S. consobrina* Zett.

Chamaemyiidae.

Chamaemyia juncorum Fall., *C. aridella* Fall., *Eustelia coronata* Loew.

Helomyzidae,

Tephrochlamys laeta Meig.

Opomyzidae.

Opomyza florum Fabr., *O. germinationis* L.

Ephydridae.

Hydrellia griseola Fall., *H. ranunculi* Hal., *Scatella sibilans* Hal., *Caenia palustris* Fall., *Notiphila cinerea* Fall.

Chloropidae.

Goniopsita palposa Fall., *Conioscinella sordidissima* Strobl, *Oscinella frit* L., *Meromyza saltatrix* L., *M. s.* var. *variegata* Meig., *Thaumatomyia obscurella* Zett., *Oscinis troglodytes* Zett., *Oscinis pumilionis* Bjerk., *O. pannonica* Strobl.

Hippoboscidae.

Hippobosca equina L.

Borgholms alvar.

Tabanidae.

Tabanus cordiger Meig., *Haematopota pluvialis* L.

Therevidae.

Thereva nobilitata L.

Asilidae.

Leptogaster guttiventris Zett., *Dioctria rufipes* Deg.

Bombyliidae.

Phthiria pulicaria Mikan, *Systaechus aurulentus* Meig.

Empididae.

Hilara gallica Fall.

Dolichopodidae.

Medeterus jaculus Fall., *Bathycranium bicolorellum* Zett.

Phoridae.

Megaselia pulicaria Fall.

Syrphidae.

Syrphus luniger Meig.

Tachinidae.

Phorocera obscura Fall., *Digonochaeta setipennis* Fall., *Aphria longirostris* Meig., *Pseudosarcophaga affinis* Fall.

Muscidae.

Lasiops semicinereus Meig., *Hydrotaea dentipes* Fabr., *H. irritans* Fall., *H. velutina* R. D.

Agromyzidae.

Phytomyza lonicerae Brischke, *P. xylostei* Kalt., *P. flava* Fall., *P. rectae* Hend. (enl. Rydén i Opusc. Entom. 1940 s. 18).

Lauxaniidae.

Sapromyza decempunctata Fall.

Opomyzidae.

Geomyza marginella Fall.[1]

Chloropidae.

Cetema elongata Meig., *Oscinis figurata* Zett., var. *zonulata* Wahlgr.

Köpinge alvar.

Dolichopodidae.

Campsicnemus scambus Fall.

Muscidae.

Haematobia stimulans Meig., *Helina obscurata* Meig.

Chloropidae.

Dicraeus raptus Curt.

Persnäs alvar.

Stratiomyiidae.

Nemotelus notatus Zett.

Empididae.

Microphorus anomalus Meig., *Tachista annulimana* Meig., *Platypalpus annulatus* Fall., *P. extricatus* Coll., *P. obscuripes* Strobl.

---

[1] Denna art skall numera benämnas *Trichoscelis marginella* Fall. och tillhöra fam. *Helomyzidae*.

Dolichopodidae.

Chrysotus gramineus Fall.,

Syrphidae.

Eristalis abusiva Collin.

Tachinidae.

Allophora pusilla Meig., *Neaeropsis incurva* Zett., *Miltogramma brevipilum* Villen., *Sarcophaga clathrata* Meig.

Muscidae.

Pseudomorellia albolineata Fall., *Phaonia signata* Meig.

Helomyzidae.

Helomyza serrata L.

Ehuru alvarmarkernas flugfauna, såsom förut nämnts, ännu ej är tillfredsställande utforskad, må ändå några ord sägas om hur artförhållandet ställer sig inom några av familjerna. Vad bromsarna beträffar tycker man, att flera arter borde finnas, då de äro uthålliga flygare och boskap inte fattas. Särskilt märkligt tycks vara, att ingen *Therioplectes* art ännu blivit funnen. Hithörande arter förekomma dock talrikast i skogiga trakter. Troligen bli framdeles flera bromsarter påträffade, om man, mer än hittills gjorts, söker efter dem kring kreaturen. De artrika familjerna *Empididae* och *Syrphidae* äro mycket klent representerade, under det att *Tachinidae* och *Muscidae* äro bättre företrädda, särskilt vad den förra beträffar. Det märkligaste är måhända, att ingen art av den i huvudsak koprofaga familjen *Borboridae* är med i artlistan. Att borborider skulle saknas på alvaret är väl dock knappast troligt.[1] För att nämna ännu några familjer, där man har skäl att vänta ytterligare tillökning torde måhända närmast kunna tänkas *Phoridae, Pipunculidae, Agromyzidae* och *Ephydridae.*

Vad alvararternas nu kända utbredning inom landet beträffar, har jag funnit, att något mer än en fjärdedel äro sydsvenska, en femtedel äro syd- och mellansvenska med en utbredning ungefär till Uppland, och något mer än halva antalet har en utbredning, som sträcker sig över hela eller större delen av landet. (Se f. ö. utbredningstabellen.) Det största djurgeografiska intresset erbjuder *Scellus dolichocerus,* en art, som ej är funnen annorstädes i världen än på Öland och Gotland. Att den skulle vara endemisk för dessa öar är väl knappast troligt. Möjligen förekommer den på de sydryska stäpperna och kan tänkas tillhöra samma kategori som t. ex. *Plantago tenuiflora* bland stäppväxterna.

---

[1] Sedan ovanstående skrevs har jag i min samling uppdagat tvenne ex. av denna familj. Det ena ex. är *Borborus costalis* Zett., det andra en obestämd *Limosina,* båda från Vickleby alvar.

	Arter	Södra Sverige					Södra och mellersta Sverige	Hela landet		Ekologiska grupper		
		Öl	Öl, Gl	Sk, Öl	Sk, Öl, Gl	Sk–Ög		Sk–Jämtl	Sk–Lappl	xerofila	hygrofila	mesofila
Tabanidae	6						3		3			6
Stratiomyiidae ..	2				1				1		1	1
Cyrtidae	1						1					1
Therevidae	3			1		1		1		2		1
Asilidae	8	1[1]				2	3		2	3		5
Bombyliidae	5		1			1	2		1	5		
Empididae	12	3		2	1		1	2	3		1	11
Dolichopodidae ..	24		1		1	5	6	1	10	2	18	4
Lonchopteridae ..	1								1		1	
Phoridae	2					1			1			2
Pipunculidae ...	1							1				1
Syrphidae	17					1		2	14			17
Tachinidae	47	1	2	2	2	6	17	6	11	19		28
Muscidae	58			3	1	2	9	4	39	10	8	40
Cordyluridae ...	4					1			3		1	3
Conopidae	1					1				1		
Gastrophilidae ...	1								1			1
Ortalidae	2					1			1		2	
Tephritidae	5					2	2		1	5		
Agromyzidae ...	5			3			1		1	1		4
Lonchaeidae	1							1				1
Sepsidae	5				1			1	3		1	4
Sciomyzidae	10			1		2		1	6		10	
Dryomyzidae	1							1			1	
Lauxanidae	4		1			1	1	1				4
Chamaemyiidae .	3	1				1			1	3		
Helomyzidae	2			1					1	1		1
Ephydridae	5					1		1	3		4	1
Opomyzidae	3					1	2			3		
Chloropidae	12	4		2			2		4	12		
Hippoboscidae ..	1								1			1
	252	10	5	15	7	30	50	23	112	67	48	137

De olika alvararterna har jag försökt familjevis sammanföra ekologiskt i de tre huvudgrupperna xerofila, omfattande sådana, som leva på torrare marker såsom sandfält och andra sandiga ställen, torra ängsbackar m. m., hygrofila, som leva på stränder av olika slag, kärrmarker, fuktiga ängar o. s. v. samt mesofila, alla övriga. En sådan uppdelning är dock omöjligt att strikt genomföra, eftersom vissa arter tillhöra biocoenoser av skiftande natur och andra äro ubiquister. Några, t. ex. Eristalisarterna, leva som larver i vatten, under det imagines flyga

[1] *Machimus intermedius* är även känd från Östergötland.

omkring och söka blommor i mycket blandade växtsamhällen. Några arters rätta natur är mig också alltjämt obekant. De anförda ekologiska valörerna bli därför ganska osäkra. Den ungefärliga uppskattningen gav till resultat, att 62 arter (24,8 %) äro ± xerofila, 141 arter (56,4 %) mesofila och 47 arter (18,8 %) ± hygrofila. Se vidare tabellen. Bland de hygrofila är det tre arter, som eljest endast förekomma på havsstränderna, där de tillhöra tångfaunan: *Fucellia maritima, Scatophaga litorea* och *Heterochila buccata*. Som littorala strandängsarter må dessutom nämnas *Hydrophorus balticus* och *Syntormon pallipes*.

I sin redogörelse anställer Wahlgren några jämförelser mellan alvarets djurvärld och andra biotopers och kommer till den uppfattningen, att denna, vad markfaunan beträffar, visar stark överensstämmelse med sandfältens och de torra ängsbackarnas fauna. Vad diptererna beträffar har alvaret 53 arter gemensamma med de skånska stranddynerna, enligt mina undersökningar över dessa (Ent. Tidskr. 1921). Någon typisk flygsandsfluga finnes dock inte på alvaret med undantag möjligen för *Aphria longirostris*, som oftast blivit anträffad på sandfält. Någon likhet med fjällhedsfaunan har, som Wahlgren framhåller, inte alvaret. Av alvararterna äro 37 påträffade av mig i den alpina regionen.

Rättelser:

Vid beskrivningen av *Voria antennata* Villen. (Annales de la Societé Entomologique de Belgique 1920 s. 118) har Villeneuve för denna art upprättat undersläktet *Chaetovoria*, varför det av mig föreslagna släktnamnet *Pseudovoria* (Opuscula Entomologica 1942, s. 63) blir överflödigt. *Chaetovoria* omnämnes ej i Stein: »Die Tachiniden Mitteleuropas», och själv har jag ej förrän nu fått se originalbeskrivningen av arten.

Förf. har i Ent. Tidskr. 1945 s. 6 uppställt släktet *Paracoenosia* för *Pseudocoenosia abnormis* Stein. Då detta namn emellertid redan förut är använt av Malloch för ett exotiskt muscidsläkte, måste det förstnämnda ändras, och föreslår jag därför här namnet *Coenosiosoma* n. nom. för detsamma.

O. Ringdahl.